

ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА

Обн. - ДВ, бр. 31 от 20.04.2012 г., в сила от 20.04.2012 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон определя основните принципи, управлението и финансирането на дейностите, осъществявани в изпълнение на държавната политика за младежта.

Чл. 2. Държавната политика за младежта е целенасочена и последователна дейност на държавата, общините, младежките организации и обществото, която има за цел създаване на благоприятни условия за пълноценно личностно развитие на младежите и участието им в обществения и икономическия живот, както и приобщаването им в управлението на местно, областно и национално ниво чрез дейности, насърчаващи развитието на младежите в страната.

Чл. 3. Основните принципи на държавната политика за младежта са:

1. законност, прозрачност, равнопоставеност, целенасоченост, системност и последователност на политиките на държавата, общините и обществото за развитие на младежта;
2. координиране на политиките за младежта в сферата на образованието, социалната политика, здравеопазването, културата, спорта, правосъдието, вътрешните работи и отбраната;
3. координиране на държавната политика за младежта с политиката за младите хора, осъществявана от и в рамките на Европейския съюз, Съвета на Европа и Организацията на обединените нации;
4. интеграция на политиките за децата и младежта;
5. гарантиране на диалог и участие на младежите при формирането на политиката за младежта;
6. свобода на сдружаване на младежите, свобода на младежките инициативи, самоуправление на младежките организации;
7. децентрализация на политиките за младежта.

Глава втора

ФОРМИРАНЕ НА ПОЛИТИКАТА ЗА МЛАДЕЖТА

Чл. 4. (1) Държавната политика за младежта се провежда от Министерския съвет чрез министъра на образованието, младежта и науката и в съответствие с Националната стратегия за младежта.

(2) Народното събрание приема Национална стратегия за младежта по предложение на Министерския съвет.

(3) Министерският съвет внася в Народното събрание стратегията по ал. 1 по предложение на министъра на образованието, младежта и науката.

(4) Националната стратегия за младежта определя дългосрочните цели и приоритети на държавната политика за младежта на Република България за срок 10 години.

(5) Националната стратегия за младежта съдържа:

1. анализ на предизвикателствата пред политиката за младежта;
2. основните и специфичните цели и приоритети на държавната политика за младежта;
3. дейности за постигане целите на стратегията;
4. действия по наблюдение, оценка и актуализация на стратегията.

Чл. 5. (1) Народното събрание ежегодно одобрява годишен доклад за младежта по предложение на Министерския съвет.

(2) Министерският съвет внася в Народното събрание годишния доклад по ал. 1, разработен от министъра на образованието, младежта и науката, в срок до 30 април.

(3) В годишния доклад по ал. 1 се излагат измененията в социално-икономическото положение на младежите от началото на действие на Националната стратегия за младежта и се отчита изпълнението на приоритетите и целите на Стратегията през съответната година.

(4) Одобреният годишен доклад за младежта се публикува на интернет страницата на Министерството на образованието, младежта и науката.

Чл. 6. (1) В изпълнение на Националната стратегия за младежта Министерският съвет приема ежегодно до 31 март годишен план за изпълнение на Националната стратегия за младежта по предложение на министъра на образованието, младежта и науката.

(2) Годишният план по ал. 1 се разработва въз основа на събрана и обобщена информация за дейности и инициативи в сферата на младежта от съответните централни и териториални органи на изпълнителната власт.

(3) Министърът на образованието, младежта и науката координира и ръководи разработването и изпълнението на годишния план.

Чл. 7. В изпълнение на Националната стратегия за младежта Министерският съвет приема национални програми за младежта по предложение на министъра на образованието, младежта и науката.

Чл. 8. (1) Министърът на образованието, младежта и науката осъществява контрол върху изпълнението на националните програми за младежта.

(2) Финансовите средства за изпълнение на националните програми за младежта се планират ежегодно със закона за държавния бюджет за съответната година.

(3) Условието и редът за финансиране на проекти по национални програми за младежта се определят с наредба на министъра на образованието, младежта и науката съгласувано с министъра на финансите.

Чл. 9. Министърът на образованието, младежта и науката:

1. координира дейността на централните и териториалните органи на изпълнителната власт в изпълнение на политиката за младежта;

2. взаимодейства с младежките организации при осъществяването на държавната политика за младежта;

3. ръководи, организира и координира програми и проекти в областта на младежта;

4. насърчава младежкото доброволчество.

Чл. 10. (1) При провеждане на държавната политика за младежта министърът на образованието, младежта и науката се подпомага от Националния консултативен съвет за младежта.

(2) Националният консултативен съвет за младежта:

1. дава становища по проекти на нормативни актове и стратегически документи, които се отнасят до политиката за младежта;

2. предлага мерки за постигане целите на държавната политика за младежта;

3. обсъжда и други въпроси, свързани с провеждането на политиката за младежта.

(3) В състава на Националния консултативен съвет за младежта се включват:

1. заместник-министър на образованието, младежта и науката, заместник-министър на икономиката, енергетиката и туризма, заместник-министър на труда и социалната политика, заместник-министър на здравеопазването, заместник-министър на културата, заместник-министър на вътрешните работи, заместник-министър на правосъдието, заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството, заместник-

министър на финансите, заместник-министър на физическото възпитание и спорта, заместник-председател на Държавната агенция за закрила на детето;

2. представител на Националното сдружение на общините в Република България;

3. представител на Националното представителство на студентските съвети;

4. по един представител от всяка национално представителна младежка организация.

(4) Присъствието на заместник-министрите се определя от дневния ред на Националния консултативен съвет за младежта.

(5) Поименният състав на Националния консултативен съвет за младежта се определя със заповед на министъра на образованието, младежта и науката по предложение на ръководителя на съответното ведомство или организация по ал. 3.

(6) Председател на Националния консултативен съвет за младежта е министърът на образованието, младежта и науката или оправомощен от него заместник-министър на образованието, младежта и науката.

(7) Националният консултативен съвет за младежта може да кани на своите заседания да присъстват и други експерти в областта на младежката политика.

Чл. 11. Министърът на образованието, младежта и науката издава правилник за дейността на Националния консултативен съвет за младежта.

Чл. 12. Административното обслужване на дейността на Националния консултативен съвет за младежта се осигурява от Министерството на образованието, младежта и науката.

Чл. 13. Областните управители осигуряват провеждането на държавната политиката за младежта на територията на съответната област, като:

1. работят в тясно сътрудничество с Министерството на образованието, младежта и науката и с младежките организации, регистрирани на територията на съответната област, когато се разглеждат въпроси, свързани с младежката политика;

2. анализират състоянието на младежта в областта и формулират приоритетите и специфичните цели и мерки за развитие на регионалната политика за младежта.

Чл. 14. (1) Областният управител изготвя областния план за младежта, като обобщава общинските планове за младежта.

(2) Областният план за младежта определя целите и приоритетите на регионалната политика за младежта в съответствие с Националната стратегия за младежта, с областната стратегия за развитие и с потребностите на младежите в региона.

(3) Областният план за младежта съдържа:

1. анализ на предизвикателствата пред младежта в съответната област;

2. приоритетите и специфичните цели за провеждане на регионалната политика за младежта и мерки за постигането им;

3. описание на съвместни дейности, които допринасят за постигане целите на Националната стратегия за младежта;

4. организация и координация на дейностите за постигане на целите;

5. действия по наблюдение и оценка на областния план за младежта;

6. реда и начина за осигуряване на информация и публичност на плана.

(4) Ежегодно до 1 март областните управители предоставят утвърдените областни планове за младежта на министъра на образованието, младежта и науката.

Чл. 15. (1) Кметовете на общини отговарят за провеждането на общинската политика за младежта в съответствие с държавната политика за младежта.

(2) Кметовете на общини работят в тясно сътрудничество с Министерството на образованието, младежта и науката, с областните управители и с младежките организации, когато се разглеждат въпроси, свързани с политиката за младежта.

(3) Кметовете на общини анализират състоянието на младежта в общината и изготвят проект на общинския годишен план за младежта.

(4) Ежегодно до 31 януари кметовете на общини предоставят на областните управители общинския годишен план за младежта за текущата година и отчет за изпълнението на дейностите, насочени към младежите на територията на общината за предходната година.

(5) Кметовете на общини изпълняват общински планове и програми за младежта.

(6) При провеждане на общинската политика за младежта кметовете на общини могат да се подпомагат от общински консултативни съвети по въпросите за младежта, създадени с решение на общинския съвет.

Чл. 16. (1) Общинският план за младежта се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината след съгласуване с общинския консултативен съвет по въпросите за младежта, където такъв е създаден.

(2) Общинският план за младежта определя целите и приоритетите на общинската политика за младежта, както и финансовите ресурси за неговата реализация в съответствие с Националната стратегия за младежта.

(3) Общинският план за младежта съдържа:

1. анализ на предизвикателствата пред младежта в съответната община;
2. приоритетите и специфичните цели за провеждане на общинската политика за младежта и мерки за постигането им;
3. описание на дейности, които допринасят за постигане на целите на Националната стратегия за младежта;
4. организация и координация на дейностите за постигане на целите;
5. действия по наблюдение, оценка и актуализация на общинския план за младежта;
6. реда и начина за осигуряване на информация и публичност на плана.

Глава трета МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ

Чл. 17. Младежка дейност е организирана дейност или инициатива, чиято цел е да представя, защитава и развива интересите и потребностите на младежта.

Чл. 18. (1) Държавата и общините насърчават и подпомагат осъществяването на дейности и услуги за младежта, които се изразяват във:

1. информационни и консултантски услуги в подкрепа на личностното, общественото и кариерното развитие на младежта;
2. дейности, насочени към подкрепа на младежите за успешната им трудова и житейска реализация;
3. дейности за организиране на свободното време;
4. насърчаване на неформалното обучение за разширяване на знанията, опита и уменията на младежите за приобщаването им към ценностите на гражданското общество, науката, културата, изкуството, предприемачеството, здравословния начин на живот, спорта, безопасността на движението по пътищата и за предотвратяване на противообществените прояви на младежите;
5. дейности в подкрепа на младежкото доброволчество.

(2) В младежките дейности се прилага индивидуален подход и оценка на конкретните потребности на младите хора и особеностите на младежката възраст.

Глава четвърта МЛАДЕЖКА ОРГАНИЗАЦИЯ

Чл. 19. (1) Младежка организация е доброволно сдружение на лица, от които не по-малко от 70 на сто са на възраст от 15 до 29 години включително, за осъществяване на младежки дейности.

(2) Непълнолетни лица могат да членуват в младежки организации с изричното писмено съгласие на техните законни представители.

Чл. 20. (1) Младежките организации могат да се създават като юридически лица с нестопанска цел, регистрирани при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, или като организирани младежки структури при условията и по реда на специални закони.

(2) За младежка организация се приема и сдружение на младежки организации, създадени при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Чл. 21. Развитието на младежките организации се насърчава и подпомага чрез национални, областни, общински, европейски и международни програми и проекти.

Чл. 22. Национално представителна младежка организация е младежка организация, която има членове не по-малко от 900 физически лица и извършва дейност на територията на не по-малко от 30 на сто от общините в страната.

Чл. 23. (1) Младежките организации, които отговарят на изискванията на чл. 22, се вписват в списък на национално представителните младежки организации.

(2) Списъкът на национално представителните младежки организации се публикува на интернет страницата на Министерството на образованието, младежта и науката.

Чл. 24. (1) Вписването на младежките организации в списъка на национално представителните организации се извършва по тяхно искане.

(2) Министерството на образованието, младежта и науката провежда процедура за вписване на национално представителна младежка организация.

Чл. 25. (1) Младежките организации, които желаят да бъдат вписани в списъка на национално представителните младежки организации, подават в Министерството на образованието, младежта и науката писмено заявление по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието, младежта и науката.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. данни за заявителя - наименование, вид, седалище и адрес на управление; учредителен акт; удостоверение за актуално състояние или друг равнозначен документ, удостоверяващ правния статус на заявителя;

2. доказателства за дейност на територията на не по-малко от 30 на сто от общините в страната;

3. списък на членовете на младежката организация, съдържащ трите имена, единния граждански номер, постоянен адрес и саморъчен подпис на не по-малко от 900 членове.

Чл. 26. (1) Министърът на образованието, младежта и науката назначава със заповед комисия, която разглежда заявлението и представените документи по чл. 25.

(2) За изясняване на фактите и обстоятелствата за вписване в списъка по чл. 23, ал. 1 комисията може да изисква от кандидатите и допълнителни документи, както и сверяване с оригиналите на представените документи.

(3) Комисията въз основа на изискванията на чл. 22 и документите по чл. 25, ал. 2 представя на министъра на образованието, младежта и науката становище с предложение за вписване на младежката организация в списъка по чл. 23, ал. 1 или за отказ.

Чл. 27. (1) Въз основа на предложенията на комисията министърът на образованието, младежта и науката издава заповед за вписване или за отказ за вписване на младежката организация в списъка на национално представителните младежки организации.

(2) Заповедта по ал. 1 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 28. (1) Вписването на младежката организация в списъка на национално представителните организации е за срок три години.

(2) След изтичането на срока по ал. 1 младежката организация може отново да подаде заявление за вписване в списъка по чл. 23, ал. 1.

(3) В случаите по ал. 2 комисията по чл. 26 прави предложение до министъра на образованието, младежта и науката за отказ за повторно вписване в списъка на национално представителните младежки организации, когато младежката организация е престанала да отговаря на изискванията на чл. 22.

Чл. 29. Списъкът на национално представителните младежки организации се актуализира след всяко издаване на заповед на министъра на образованието, младежта и науката за вписване или заличаване от списъка.

Чл. 30. Национално представителната младежка организация, за която са настъпили промени в обстоятелствата по чл. 22, е длъжна да уведоми министъра на образованието, младежта и науката в 30-дневен срок от настъпването им.

Чл. 31. (1) Комисията по чл. 26 извършва проверка на национално представителна младежка организация, за която е постъпила информация за промени в обстоятелствата по чл. 22, както и при възникване на основателни съмнения относно истинността на представените от нея документи по чл. 25.

(2) Комисията изготвя становище до министъра на образованието, младежта и науката с предложение за заличаване на младежката организация от списъка на национално представителните младежки организации, когато се установи, че тя е престанала да отговаря на изискванията на чл. 22.

(3) В случаите по ал. 2 министърът на образованието, младежта и науката издава заповед за заличаване на младежката организация от списъка на национално представителните организации.

Глава пета

МЛАДЕЖКИ РАБОТНИК

Чл. 32. Младежният работник е пълнолетно лице, което е преминало специално обучение за работа с младежи и/или е придобило професионален опит за работа с младежи и изпълнение на младежки дейности.

Чл. 33. Младежният работник подпомага дейността на младежките организации, като анализира, планира, организира, наблюдава и оценява младежките дейности, въз основа на индивидуален подход и оценка на конкретните потребности на младежите.

Чл. 34. Националните и общинските програми за младежта включват дейности в подкрепа на развитието и специалното обучение на младежкия работник.

Глава шеста МЛАДЕЖКО ДОБРОВОЛЧЕСТВО

Чл. 35. Младежка доброволческа дейност е общественополезна дейност, извършвана безвъзмездно от младежи на територията на Република България или в друга държава по програми и инициативи в сферата на социални, младежки, спортни и други общественостнозначими дейности.

Чл. 36. Държавата и общините насърчават младежките доброволчески дейности чрез национални и общински програми за младежта.

Чл. 37. Младежката доброволческа дейност се полага въз основа на принципите на:

1. свободен избор;
2. безвъзмездност;
3. лична отговорност;
4. равнопоставеност;
5. зачитане на живота, здравето и достойнството на доброволеца.

Чл. 38. Непълнолетни младежи осъществяват младежка доброволческа дейност само с писмено съгласие на техните законни представители.

Чл. 39. (1) На непълнолетни доброволци не могат да бъдат възлагани дейности, които са забранени или ограничени за извършване за някои категории лица поради тежкото, вредното или опасното влияние върху психиката и организма им съгласно действащото законодателство.

(2) При осъществяване на младежка доброволческа дейност от непълнолетни доброволци организаторът на дейността им осигурява квалифициран пълнолетен ръководител.

Чл. 40. (1) Младежите доброволци - граждани на държава - членка на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и на Конфедерация Швейцария, осъществяват младежка доброволческа дейност при условията за българските граждани.

(2) Извън случаите по ал. 1 младежите доброволци могат да получат разрешение за пребиваване на територията на Република България за осъществяване на младежка доброволческа дейност в съответствие със Закона за чужденците в Република България.

Чл. 41. (1) Младежките организации въвеждат и популяризират добри практики за младежка доброволческа дейност.

(2) Ежегодно до 1 март младежките организации предоставят в Министерството на образованието, младежта и науката информация за добри практики за младежка доброволческа дейност.

(3) Информацията по ал. 2 съдържа: описание на младежката доброволческа дейност, място и период на провеждането, брой и възраст на младежите доброволци.

Чл. 42. При извършване на младежка доброволческа дейност всеки младеж доброволец получава инструктаж за безопасност на труда или съответно специализирано обучение от организатора на проявата.

Чл. 43. По искане на младежите доброволци организаторът на проявата издава документ, удостоверяващ участието на доброволеца.

Глава седма НАЦИОНАЛНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА МЛАДЕЖТА

Чл. 44. (1) Министерството на образованието, младежта и науката създава и поддържа Национална информационна система за младежта (НИСМ) с цел осигуряване на актуална информация за потребностите на

младежта в страната, както и за планирането, наблюдението, управлението и оценката на политиките за младежта на национално, областно и общинско ниво.

(2) Националната информационна система за младежта съдържа:

1. данни за младежките организации в страната;
2. списък на национално представителните младежки организации;
3. изследвания за състоянието на младежта, анализи и оценки за провеждането на политиките за младежта на национално, областно и общинско ниво;
4. национални и европейски документи, свързани с осъществяване на политиката за младежта;
5. актуална информация за възможностите за финансиране на младежки дейности.

(3) Националната информационна система за младежта е общодостъпна чрез интернет страницата на Министерството на образованието, младежта и науката.

Чл. 45. Младежките организации, които кандидатстват за финансиране по национални и европейски програми за младежта, са длъжни да са вписани в Националната информационна система за младежта.

Чл. 46. (1) Младежките организации се вписват в Националната информационна система за младежта чрез подаване на заявление в Министерството на образованието, младежта и науката.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. данни за младежката организация - наименование, вид, седалище и адрес на управление; копия от учредителен акт и удостоверение за актуално състояние или друг равнозначен документ, удостоверяващ правния статус на заявителя;
2. кратко описание на дейността на младежката организация.

Чл. 47. Младежката организация, за която са настъпили промени в данните по чл. 46, ал. 2, т. 1, е длъжна да уведоми министъра на образованието, младежта и науката в 30-дневен срок от настъпването им.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон „младежи“ са лица на възраст от 15 до 29 години включително.

§ 2. Разпоредбите на този закон се прилагат за непълнолетните лица, доколкото не противоречат на Закона за политическите партии, на Закона за закрила на детето и на Закона за лицата и семейството.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Министерският съвет внася в Народното събрание проект на Национална стратегия за младежта в срок два месеца от влизането в сила на закона.

§ 4. В двумесечен срок от влизането в сила на закона министърът на образованието, младежта и науката издава наредбата по чл. 8, ал. 3 и правилника по чл. 11.

§ 5. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на 5 април 2012 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

За председател на Народното събрание: Анастас Анастасов